

Editie 9, jaargang 3
Januari 2023

Op het einde van mijn straat woont een dame die zingt in plechtigheden. Begrafenis of huwelijk, verdriet of vreugde, voor elke omstandigheid heeft ze een passend repertoire. Meestal gaat ze met de fiets naar de zaal. Tijdens haar rit warmt ze haar stembanden op alsof er een nachtegaal passeert aan mijn huis. Dan wens ik dat ik haar gave bezat: emoties in klanken vertalen. Want een mens kan overrompeld worden door emoties. Maar wat doe je er dan mee?

Het is niet goed dat we opgesloten blijven met onze zorgen en verdriet. Uiting geven aan onze emoties lucht op. Maar hoe geven we ze vorm? Medepatiënten van ons hebben een weg gevonden: schilderijen, assemblages, glas-in-lood, foto's, boekbinden, borduurwerk,... Op 19 november heeft onze vereniging een staal van van deze artistieke uitingen samengebracht in Hasselt. Voor wie er niet kon bij zijn hebben Luc Chalmet en Carine Paulus er foto's van gemaakt en in dit nummer hebben we ze gebundeld samen met een voorstelling van de kunstenaar. Maar ongetwijfeld zijn er nog andere patiënten die in het openbaar of in het beslotene bezig zijn. Misschien kunnen we later hun werken aan bod laten komen. Na de tentoonstelling heeft Erik Van Vooren inspirerende woorden gesproken onder de titel 'Sterker door de storm'. Ook hiervan vind je een verslag in dit nummer van 'melanoompuntjes'. Laten we van 2023 een creatief en hoopvol jaar maken.

Lieven

Lezing ‘Sterker door de storm’ door Erik van Vooren

‘Dagboek van een stresskonijn: een praktische handleiding om constructief om te gaan met tegenslag, ziekte, verdriet’, ‘Meer slow, minder stress : versterk je mentale veerkracht in vier stappen’, maar ook: ‘Het kankerperspektief : kijken door de ogen van krachtig kwetsbare mensen’.

Erik van Vooren heeft over diverse onderwerpen die ons raken geschreven. Maar hij komt eveneens achter de schrijftafel vandaan om voordrachten te geven en zijn toehoorders te inspireren om het beste uit zichzelf te halen.

Hij gaf meer dan 1.000 lezingen voor bijna 200.000 mensen in alle uithoeken van de wereld en zo heeft Melanoompunt hem op 19 november kunnen strikken voor onze Arts and Crafts-dag in Hasselt. Hij liet beeld, woord en muziek moeiteloos in elkaar overvloeien, zelfs de Beatles zijn de revue gepasseerd. Zo heeft hij ons inspiratie geboden opdat we ook in moeilijke omstandigheden terug zouden kunnen opstaan en blijven groeien. “We will work it out!”

Een interactieve lezing met opdrachten, ballen, quiz-vragen en een heuse prijs aan het eind !

Lieven

Zeil op de rivier van kunst en leven, je persoonlijk avontuur tegemoet.

Ik doe aan Vedic art kunst, dit is een mengeling van kunst en yogafilosofie. Het gaat niet over kunnen schilderen, het is intuïtief schilderen, je laat je leiden door de creatieve stroom binnenin. De oude leer van de Vedas maakt duidelijk dat alle kennis die je nodig hebt om te creëren, zowel op canvas als in je leven, reeds in jou aanwezig is. Schilderen is een belangrijk instrument om jouw innerlijke hulpbronnen te activeren. Terwijl je schilderij groeit en jijzelf ook evolueert, wordt zichtbaar wat jij nodig hebt. Je ervaart eenheid tussen jezelf en je werk.

Ik zal alvast één werk even kort uitleggen. Eerst schilderde ik alleen met donkere kleuren en ging na wat er allemaal moeilijk ging in mijn leven. Daarna gingen we nadenken over wat ook nog fijn en waardevol is in het leven. Daarvoor mochten we lichte kleuren nemen. Ik schilderde met goud en lichtgeel. Toen het af was, realiseerde ik me pas echt hoeveel licht er ook is.

Joke

Tekenen en schilderen ...

...hebben steeds een belangrijke rol in mijn leven gespeeld. Maar dat was nog meer het geval sinds ik een paar jaar geleden mijn onverbiddelijke diagnose kreeg: hersentumor en over gans mijn lichaam melanoommetastasen. Mijn leven leek aan een zijden draadje te hangen. De bestraling en de immuuntherapie hebben gelukkig intussen wonderen verricht. Maar ook mijn creatief bezig blijven, heeft ongetwijfeld bijgedragen tot de gunstige wending. Het gaf mij de mentale rust die ik nodig had om niet weg te zinken in gepieker en angst. Kunst maken of kunst beleven, heeft een belangrijk **helend effect**. Daar ben ik nu, meer dan ooit, van overtuigd.

De laatste jaren heb ik mij vooral toegelegd op het maken van **etsen**. Het is een ambachtelijke druktechniek, die reeds eeuwen

geleden door Rembrandt werd toegepast. Het vraagt veel vaardigheid, oefening en vooral geduld. Maar het resultaat heeft een charme die vaak door geen enkele andere techniek wordt bekomen. Het proces begint met de bewerking van een metalen plaat (zink of koper), waarop het ontwerp wordt

aangebracht. Er komen etsnaalden, vernis en bijtend zuur aan te pas. Het eindigt met het ininkten van de plaat en, met behulp van een etspers, het drukken van de tekening op papier. Pas dan weet je of al het voorgaande werk tot iets moois heeft geleid! Door mijn ziekte, maar ook door de beperkingen van corona, ben ik op zoek gegaan naar een minder omslachtige methode. Zo heb ik de mogelijkheden ontdekt van het werken op plastic en zelfs op de binnenkant van melkdozen (tetra-brick), in plaats van

op metalen platen. Mijn onderwerpen situeren zich vaak in de magisch realistische sfeer. Maar ook eenvoudige taferelen uit het dagelijkse leven kunnen mij ontroeren. Wat ik doe noem ik graag 'kleinkunst'. Vergelijkbaar met de toegankelijke melodietjes en teksten van de kleinkunzangers.

Om meer mensen het plezier van de etstechniek te laten ervaren, geef ik regelmatig **workshops**, zowel voor kinderen als volwassenen. Even belangrijk vind ik meditatief tekenen. Samen met de zachte yoga van Joke Lens, bied ik dit graag aan. De rust en innerlijke stilte die het teweeg brengt, zijn zeer bevorderlijk voor ons immuunsysteem.

Naast het maken van etsen is **Poëzie** intussen een grotere rol in mijn leven gaan spelen. Onvermijdelijk gaan mijn gedichten van de laatste jaren vaak over angst, twijfel en vooral ook hoop. Zo probeer ik troost en loutering te vinden in de confrontatie met mijn kwetsbaarheid. En kan ik mis-

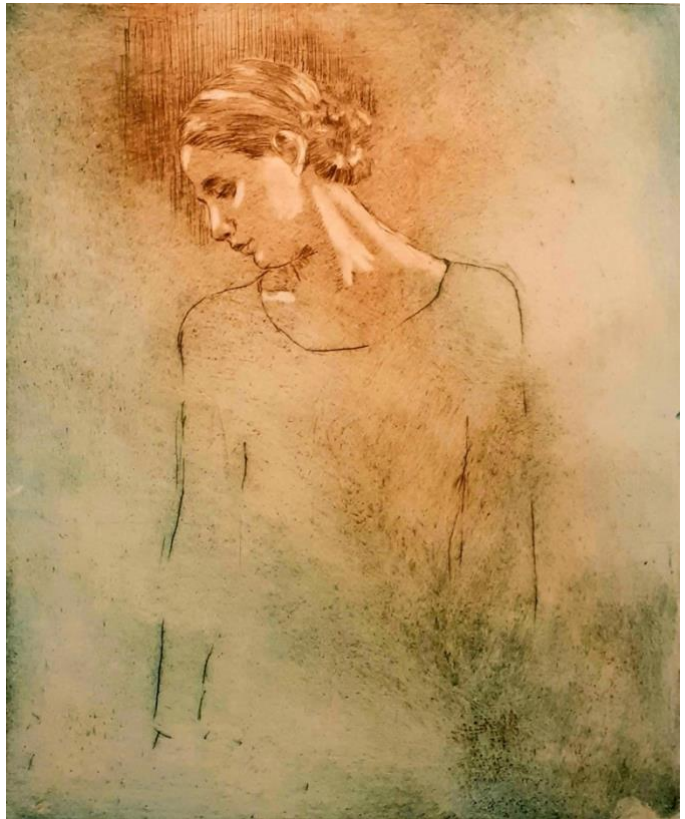
schien, door de herkenning, lotgenoten een hart onder de riem steken...

Pol Spelmans, januari 2023

www.polspelmans.exto.be

Pol zal van 14 februari tot 7 april zijn werken tentoonstellen in het UZ Gasthuisberg, Leuven, waar hij momenteel nog in behandeling is.

Fotografie

De eerste keer dat ik zelf foto's maakte, was toen mijn buurjongen en ik via een commerciële actie voor plechtige communicanten van de fotograaf in onze buurt gratis een foto toestel mocht lenen. We maakten foto's in onze buurt en waren apetrots toen het filmrolletje ontwikkeld was en we de foto's afgedrukt naar huis namen. Niet veel later kreeg ik van mijn peter voor mijn plechtige communie een foto toestel cadeau, een Olympus halfkleinbeeld toestel. Met een fimpje van 24 foto's kon ik 48 foto's maken, aangezien het toestel bij elke foto maar de helft van een fotoframe in beslag nam. Met dat eerste toestel heb ik vooral foto's gemaakt op familiefeesten, op schooluitstappen en van de baby's en peuters bij mijn moeder die onthaalmoeder was.

Mijn fotografie bleef tientallen jaren beperkt tot foto's nemen op (familie)feesten en vakanties. Ook de kinder- en jeugd jaren van onze dochters zijn fotografisch goed gedocumenteerd. Toen de digitale foto toestellen op de markt kwamen, stapte ook ik over op digitaal. Maar ik ergerde me meer dan eens aan de vertraging tussen het afdrukken en de opslag van het beeld in de camera, waardoor de foto dikwijls niet overeenstemde met het beeld dat ik op het moment van de afdruk in mijn vizier had. Tot ik op een dag van mijn man een digitale spiegelreflexcamera cadeau kreeg waarna ik een fotografiecursus in het CVO volgde en ik vertrokken was met een hernieuwde hobby. Ik fotografeer het liefst natuur, architectuur en, het zal nooit echt verdwijnen, familiefeesten. Veel van die foto's van familieleden werden in de loop van de afgelopen jaren afgedrukt op de afscheidskaartjes en geprojecteerd tijdens begrafenissen. Steeds pijnlijk, maar ook mooi dat die beelden prachtige herinneringen aan de overledenen bewaren.

Ondertussen is de technologie verder geëvolueerd en kwamen er smartphones met fotomogelijkheden op de markt. Zo'n smartphone weegt pakken minder dan een tas met reflexcamera, lenzen en flash. Bovendien heb ik die smartphone altijd op zak waardoor het nu mijn standaard fotoestel geworden is. Waar ik ook ben, kan ik op elk moment mijn smartphone bovenhalen en een beeld vastleggen. Zo ook de beelden die ik op de arts&crafts tentoonstelling van Melanoompunt toonde. Ik was al een tijdje op zoek naar een thema voor die tentoonstelling en toen ik op Holy Island in Engeland een gigantische rij steenmannetjes ontdekte, wist ik het meteen. Dit zou het onderwerp van die fotoreeks worden en na selectie heb ik er uiteindelijk vier geëxposeerd.

En de reflexcamera? Die ligt meestal werkloos thuis, maar na mijn melanoomdiagnose blijft die zijn nut bewijzen voor het periodiek fotograferen van mijn huid en moedervlekken, om te controleren of er kwalijke evoluties zijn. Maar dan is mijn man de fotograaf.

Carine

Aquarelleren voor dummies met perspectief

Na mijn diagnose van melanoomkanker in 2002 kwam ik per toeval in contact met een aquarellist tijdens onze vakantie in Zuid-Frankrijk.

Hij nodigde me zelfs uit om het ook eens te proberen.

Ik was onmiddellijk gefascineerd door dat wonderlijk samenspel van water en verf op papier.

Het bleef niet bij dat ene aquarelletje.

Tijd om nog aan de academie te beginnen was er niet en ik wilde vooral mijn eigen ding doen en onmiddellijk resultaat zien.

Als absolute beginnening werd ik geconfronteerd met begrippen als primaire kleuren, schaduw, weerspiegeling en wat een geworstel met het perspectief...

Ik ging les volgen bij verschillende kunstenaars en maakte landschappen, bloemen... maar mijn voorliefde ging uit naar het naakt.

De aquareel 'Kerstmis is verwachten' maakte ik bij de tweede zwangerschap van onze dochter.

Ondertussen was ik ook al een tijdje bezig met boetseren in klei en hier zie je onze kleindochter Linde die vast van plan is de wereld te gaan verkennen.

Denise

Kerstmis is verwachten

**Poserend
naakt**

Hoogzomer

Verstilde natuur

Waarom mijn dochter danste

Op een zwarte lentedag lag mijn leven in duigen. De stukken lagen overal verspreid. Ik voelde mij als “restafval”. Toen ik de diagnose kreeg had ik sterk het gevoel van “ik ben er niet lang meer”, 't is gedaan met mij, ik ben afval, goed voor de vuilbak. Mijn lichaam was kapot, het einde was in zicht. Het eerste moment kon ik niets meer doen. Dat ‘afval-zijn’ heb ik verwerkt in het werk dat hier wordt getoond omdat alles wat ik gebruikt heb ook afval was. En van al die afval heb ik toch weer iets nieuws gemaakt en dat is, in 't kort hoe ik het heb meegemaakt. Stilletjes aan ben ik dankzij de immunotherapie erdoor gekrabbeld, tegen alle verwachtingen in.

De eerste diagnose was pancreaskanker. De kans op herstel was minimaal en de oncoloog had me al palliatieve behandeling beloofd. Ik had maar enkele maanden meer te leven. Verder onderzoek bewees echter dat ik geen pancreaskanker had maar melanoom en dat was een veel betere diagnose. Mijn dochter deed een vreugdedansje want het was maar melanoom, het werd als een fantastische diagnose ervaren. Ik ben toen naar een andere oncoloog geweest.

Mijn kleinkinderen noemen me “oma maken” en brengen me alles wat kapot is en waar ze geen afscheid van willen nemen. Na de infusen, prikken en scans heb ik die vaardigheden terug opgenomen en met naald en draad de stukken van mijn leven terug aaneengenaaid. De stof was restafval, de kleuren waren restafval, de vulling was restafval en samen kregen we een nieuw leven. Verbinden en verbindingen maken is ergens mijn job want van opleiding ben ik organische scheikundige,

vandaar dit werk. Het katoen was afgedankt, ik heb het in stukjes geknipt, afval in de tuin verzameld om als kleurstof te gebruiken, rondgekeken en in de keuken karkuma gevonden. Het resultaat wordt ondersteund door stokken snoeihout uit de tuin. Dat heeft mij een goed gevoel gegeven dat het terug aan elkaar hangt, en dat ik weer verder kan.

En ja, zo ben ik er nu nog. Maar het is nooit af, het opbouwen van mijn leven na de kanker, het gevecht, het gaat door. Ik geef niet op.

Diane

Boekbinden

Na het verlies van mijn zoon Jelle was ik op zoek naar een eigen manier om mijn persoonlijke herinneringen, gevoelens en ervaringen vast te leggen en vorm te geven.

Bij toeval kwam ik - naar aanleiding van 'Buren bij kunstenaars' - terecht in een boekbindatelier.

Voor mij was dit een heel intense ervaring, er ging plots een totaal nieuwe wereld open: ik kon zelf unieke boekjes, dozen, kaften ... leren maken waarbij ik voor mezelf of voor anderen mooie herinneringen kon vormgeven.

Het werd al snel een echte passie om op een creatieve manier bezig te zijn met talloze soorten papier, met leder, met linnen, met inkt, verf, pastels ... om zo oude boekjes te restaureren of om ze een nieuw leven te geven in een eigen ontwerp, om nieuwe katernen te maken binnen een bepaald thema, om kaften te vervaardigen en om allerlei bindwijzen van zeer hedendaagse tot meer ambachtelijke en traditionele te oefenen. De mogelijkheden zijn onuitputtelijk.

Ik volgde eerst een cursus bij een boekbindster aan huis, daarna een aantal modules hedendaags boekbinden in het volwassenenonderwijs en momenteel volg ik in de academie de cursus 'boekkunst' (niet te verwarren met kunstboeken maken). In de boekkunst wordt het boek gezien als een 'artistiek object' op zich waarin het beeldende centraal staat.

Er wordt meestal uitgegaan van een bepaald thema dat beeldend uitgewerkt wordt via verschillende technieken (collage, tekenen, schilderen, grafiek ...), tegelijk wordt ook veel aandacht besteed aan het ontwerp van de kaft en het kiezen van de bindwijze (ingekast boek, naaien op linten, registerbinding, concertina ...).

Dit alles resulteert in een heel persoonlijk en uniek object. Dit kan een boek zijn, maar even goed een kaft of een mooie doos om een boek in te bewaren.

Zo ben ik momenteel bezig met een Jean De Gonet - binding (Franse boekbinder / 1930). Voor de inhoud en het maken van de

katernen ben ik vertrokken van de dichtbundel van Anna Enquist: De tussentijd. De gedichten in deze bundel staan in het teken van het verlies van haar dochter, het gemis dat daarmee samenhangt en de vaak eenzame zoektocht naar troost, heling en verbondenheid.

Ik heb gewerkt rond het gedicht 'Een menigte'. Hierin beschrijft de moeder hoe ze gewaarwordt dat ze als het ware uiteenvalt in verschillende persoonlijkheden met elk hun eigen beleving en stemming.

De katernen zijn dan ook heel divers: soms zijn ze heel donker, soms ook heel licht, maar altijd is er een kwetsuur, een litteken aanwezig.

De tekst van het gedicht, of fragmenten ervan zijn in het beeld verwerkt, zij het onleesbaar, een vage verwijzing naar verborgen verdriet.

Dit lijkt allemaal heel somber, maar eigenlijk voelt het voor mij niet zo aan, ik probeer heel bewust om ook iets van hoop te laten doorschemeren.

Bij de realisatie ben ik vertrokken van een heel oud boekje dat ik uit elkaar gehaald heb om het op die manier een 'nieuw leven' te geven. Ik wil hiermee ook aangeven dat iets of iemand nooit helemaal weg is. Er blijven altijd sporen (herinneringen) achter.

De bestaande katernen heb ik bewerkt met inkt en pastel: een collage met verschillende lagen over elkaar geschilderd, gekleurd of gedrukt.

Ik heb vooral zwart (donkerte), wit (hoop, verbondenheid) en blauw (rust, berusting) gebruikt. Het feit dat elk katern op zichzelf kan staan en duidelijk verschilt van de andere staat voor mij ook symbool voor de verwarring en de veelheid aan gevoelens die ik wilde uitdrukken.

Een menigte

*Verbaasd merkte de moeder
dat zij een menigte werd.*

*Binnen enkele dagen was het
gebeurd, bleek zij uiteengevallen
in een waaier van vrouwen.*

*De weerloos-blijde liep daar
van haar geheugen te genieten;*

*de verslagene, die snel op weg
wilde naar welke dood dan ook;
de trieste die er niets van begreep,
die alleen zachte vlindervleugels*

*tegen de wangen van het kind
zag slaan, onophoudelijk. Rond*

*het groepje stormde de furie,
pamfletten en woedende brieven*

*in de handen. Achteraan ging
de wanhoopsmoeder die al maanden
de kapper niet had gezien.*

*Hoe hen te hoeden, te zorgen dat elk
de voeten in dezelfde richting sleept?*

*Ons is iets overkomen, kan ze zeggen,
wij zijn de menigte die moeder heet.*

*En zij die in de verte aan het water
staat, en wenkt, is één van ons.*

Anna Enquist, De Tussentijd

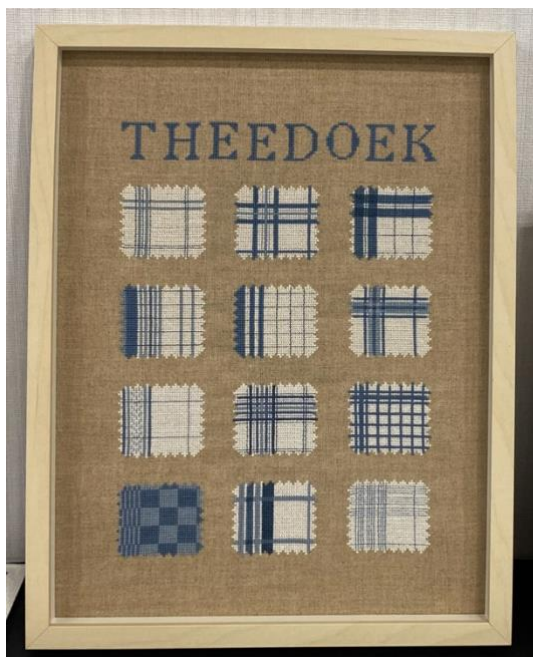

Sabina

Veerle Roose ~ Borduurster

Zover ik me kan herinneren ben ik geboeid door alles wat met textiel te maken heeft. Aan de Sint vroeg ik een bol wol en een haakpen. Rond de leeftijd van 20 ontdekte ik verschillende borduurmogelijkheden en de zaligheid om fijn en kleurrijk te creëren en ben ik dit eigenlijk altijd blijven doen.

De laatste jaren heeft deze passie mij enorm geholpen om mijn melanoomtraject draaglijk te houden. Ik beet mij vast in mijn projectjes, nam uitgebreid de tijd om ontwerpers, tradities en materialen te bestuderen. Zo zie je bij mijn werkjes 'abécédaires', merklappen, pronkrollen, stoplappen, quakerbal...

Het fijne gepriegel, de zachtblauwe tinten ook, werken voor mij zeer therapeutisch en rustgevend tegen piekeren en zorgen maken.

Ik verveel me nooit nu ik niet meer ga werken: steeds plannen op stapel en tijd te kort als volleerde 'gepensioneerde'

Tentoonstellen had ik nog nooit gedaan, vond ik vooraf eigenlijk wat eng maar voor mij werd het een heel toffe ervaring om dit

samen met lotgenoten te doen.

Dank aan de voortreffelijke organisatie voor het geruststellende gevoel dat er nog mensen zijn die hun angsten en zorgen omzetten in zoveel moois dat we mochten bewonderen.

Mooie symboliek met Tiffany:

Ik ben hier met Tiffany glaswerk. Ik was daar al mee bezig in een groep in Leopoldsburg, voordat ik melanoom kreeg. Deze groep komt wekelijks bijeen, maar is veel meer dan een werkatelier.

De groep is heel belangrijk geweest voor mij want die heeft mij er voor een deel door getrokken in de moeilijke momenten. Ik herinner mij nog heel levendig het gesprek met Jef: “Meisje, je moet nu niet te veel

meer denken aan al die dingen die je niet meer kunt doen, maar geniet voluit van alles wat je wel nog kunt.” Het is mijn motto geworden

Ik wil speciaal de aandacht vragen voor een werk van mijn begeleider, Jos Janssen.

Het is een driedimensionaal Tiffany werk met steenmannetje, bergschoenen en rugzak in de bergen dat hij speciaal gemaakt heeft om te tonen in deze expositie.

Er zit een hele symboliek in:

- Het parcours: ruw en onvoorspelbaar; het doel is de top te bereiken,
- De bergschoenen: symbool voor wilskracht en doorzetting, en ondanks de tegenslagen toch doorgaan,
- De rugzak: volgeladen met zware lasten; de vele zorgen, zowel van fysieke, geestelijke als van maatschappelijke aard,
- Het steenmannetje: (echte stenen verwerkt op het glaswerk) wijst de juiste weg als deze wat verdoken of niet altijd goed aangeduid is; goede en juiste raad zijn steeds een weldaad.

Lieve

Naastbetrokkenen:

Als echtgenote en dochter zijn wij naastbetrokkenen van Lieve. Wij hebben op die manier toch enorm emotievolle momenten meegemaakt.

Els maakt heel mooie kleurrijke kaarten die haar en ons doen beseffen dat er aan alles mooie positieve kanten zijn.

Luc schrijft dingen op als uitlaatklep voor de emoties. Er is bijvoorbeeld een emotievol tekstje dat als een Whatsapp-gesprek met Kristien is geschreven. Kristien was mede-oprichtster van Melanoompunt en is ons twee jaar geleden ontvallen. Haar moeder Kris, bestuurslid van deze vereniging, is ook recent overleden als gevolg van een snel evoluerende kanker. Wij voelen ons meer en meer naastbetrokken met alle melanoompatiënten die we van dichtbij hebben leren kennen in de vereniging.

Ons programma voor 2023

- Onder voorbehoud -

13 mei	Ontmoetingsdag in Leuven: 'optimaal omgaan met je ziekte'
1 juli	Familiedag in Puyenbroek, Wachtebeke met georganiseerde activiteiten
26 of 27 augustus	Faster Than Skin Cancer, awareness-evenement in Koksijde
23 september	Bewegingsdag in de Abdijschool van Zevenkerken met onder andere Geocaching
18 november	Ontmoetingsdag in Hasselt: Voeding
30 januari 2024	Studiedag

Wist je dat ...

... Je alle lezingen van onze studiedag terug kunt zien op de website: www.melanoompunt.be

...we op 26 of 27 augustus een awareness-event organiseren in Koksijde. We zijn nog op zoek naar sportgroepen die demonstraties kunnen komen geven / jongeren kunnen laten kennismaken met hun sport.

... Melanoompunt druk op zoek is naar vrijwilligers die zich mee willen inzetten. Bijvoorbeeld iemand die ons zou kunnen helpen met de social media, met de administratie, met het bedenken van nieuwe activiteiten... Nieuwsgierig? Mail naar info@melanoompunt.be.

... Je onze vereniging kunt steunen zonder dat je het iets kost? Melanoompunt is aangesloten bij 'Trooper'. Dankzij deze charitatieve formule wordt een percentage van het bedrag dat je besteedt bij de vele aangesloten webshops (zoals Bol.com, Coolblue, Decathlon, Lidl, Krefel, Torfs, etc.) doorgestort naar

ons. Het enige wat je moet doen, is via Trooper je favoriete webshop kiezen. Je merkt er verder niks van ! Het geld dat we zo verzamelen, komt ten goede aan de werking van Melanoompunt.

...Onze volgende studiedag op 30 januari 2024 zal plaatsvinden.

Wij wensen jullie een sprankelend 2023 toe met veel geluXsmomentjes, in een zo goed mogelijke gezondheid!

VU Marianne Bosman, Aalterveld 14, 9880 Aalter